T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 11.11.2026
Sayı: 3591

- 53128

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Vedat IŞIKHAN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 10.11.2026

Saygılarımla.

Aysu BANKOĞLU
Bartın Milletvekili

9 Kasım 2026 tarihinde İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet gösteren HABAŞ Demir-Çelik Fabrikası'nda meydana gelen patlama ve yangın, 17 işçinin hayatını kaybetmesine ve çok sayıda işçinin yaralanmasına neden olmuştur.

Kamuoyuna yansıyan ilk açıklamalarda, elektrik ark ocağında gerçekleştirilen bakım çalışması sırasında tavan vincinin çökmesi, düşen malzemenin doğal gaz ve oksijen hatlarına zarar vermesi ve bunun sonucunda patlama meydana gelmesi üzerinde durulmuştur.

Bir bakım faaliyeti sırasında kaldırma ekipmanının çökmesi ve bu ekipmanın doğal gaz ve oksijen hatlarına zarar verebilecek bir konumda bulunması, iş sağlığı ve güvenliği bakımından son derece ciddi soruları beraberinde getirmektedir.

Öncelikle vincin taşıyıcı sistemlerinin, bağlantı elemanlarının, raylarının ve mekanik bileşenlerinin periyodik bakımlarının ve kontrollerinin mevzuata uygun yapılıp yapılmadığı açıklığa kavuşturulmalıdır. Vincin çökmesine neden olan teknik arıza, bakım ve kontrol kayıtlarıyla ortaya konulmalıdır.

Diğer taraftan doğal gaz ve oksijen boru hatlarının güzergâhı, mekanik darbelere karşı korunması, acil kesme sistemleri ve bakım sırasında uygulanması gereken izolasyon prosedürleri incelenmelidir. Bakım çalışması öncesinde enerji kesme, kilitleme ve etiketleme uygulamalarının yapılıp yapılmadığı, riskli alanların boşaltılıp boşaltılmadığı ve çalışanların güvenliğinin nasıl sağlandığı kamuoyuna açıklanmalıdır.

HABAŞ'ın 2025 Sürdürülebilirlik Raporu'na ilişkin kamuoyuna yansıyan verilerde, kayıp günlü iş kazalarının şirket çalışanlarında 2024 yılında 109 iken 2025 yılında 146'ya, alt işveren çalışanlarında ise 38'den 83'e yükseldiği görülmektedir. Bu artış, şirketin iş sağlığı ve güvenliği performansının ve alt işverenler üzerinden yürütülen çalışmaların ayrıca incelenmesini gerektirmektedir.

İş kazalarının yalnızca meydana geldikten sonra soruşturulması değil, kazalara yol açabilecek risklerin önceden tespit edilmesi ve ortadan kaldırılması esastır. Bu nedenle söz konusu facianın

münferit bir teknik arıza olarak değerlendirilmesi yerine, işverenin, alt işverenlerin, bakım sorumlularının ve denetim mekanizmalarının yükümlülükleri bütüncül biçimde araştırılmalıdır.

Bu bilgiler ışığında;

1. HABAŞ Aliağa Demir-Çelik Fabrikası'nda 9 Kasım 2026 tarihinde meydana gelen patlamaya ilişkin Bakanlığınız tarafından kaç iş müfettişi görevlendirilmiştir? İnceleme hangi aşamadadır? Hazırlanan ön inceleme veya müfettiş raporu bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise ayrıntıları nelerdir?
2. Patlamaya neden olduğu açıklanan tavan vincinin son periyodik kontrolü hangi tarihte, hangi yetkili kişi veya kuruluş tarafından gerçekleştirilmiştir? Kontrol raporlarında tespit edilen eksiklikler nelerdir? Bu eksiklikler giderilmiş midir?
3. Vincin bakım, onarım ve arıza kayıtları incelenmiş midir? Son beş yılda aynı vinçte meydana gelen arıza, deformasyon, parça değişimi ve bakım işlemlerinin sayısı nedir?
4. Vincin taşıyıcı köprüsü, kirişleri, bağlantı noktaları ve ray sistemlerinin statik hesapları ile uygulama projeleri Bakanlığınız müfettişlerince incelenmiş midir? Çökme olayının teknik nedeni belirlenmiş midir?
5. Patlamaya neden olan doğal gaz ve oksijen hatlarının güzergâhı hangi onaylı projeye göre belirlenmiştir? Bu hatların mekanik darbe, düşme ve çarpma risklerine karşı korunması için hangi tedbirler alınmıştır? Alınmamışsa sorumluları kimlerdir?
6. Bakım çalışması öncesinde doğal gaz ve oksijen hatlarının akışı kesilmiş midir? Kilitleme ve etiketleme (LOTO), enerji izolasyonu ve çalışma izni prosedürleri uygulanmış mıdır? Uygulanmamışsa sorumluları kimlerdir?
7. Tavan vinci ile doğal gaz ve oksijen hatlarının konumlandırılmasına ilişkin risk değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa vinç çökmesi ve boru hatlarının zarar görmesi senaryoları bu değerlendirmede yer almakta mıdır?
8. Bakım çalışmasını gerçekleştiren yüklenici veya alt işveren firma hangisidir? Bu firmanın çalışanlarının mesleki yeterlilikleri, iş güvenliği eğitimleri ve çalışma izinleri kontrol edilmiş midir? İşveren ile alt işveren arasındaki iş sağlığı ve güvenliği sorumlulukları nasıl düzenlenmiştir?
9. Bakım çalışması sırasında görevli iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, bakım sorumlusu ve saha yöneticilerinin sayısı ve görev dağılımı nedir? Çalışmanın yapıldığı bölümde kaç işçi bulunmaktaydı?
10. HABAŞ tesislerinde 2024 ve 2025 yıllarında kayıp günlü iş kazalarının artışına ilişkin Bakanlığınızın bilgisi bulunmakta mıdır? Bu artışın nedenleri araştırılmış mıdır? Şirketin ve alt işverenlerinin iş sağlığı ve güvenliği performansı hakkında hangi değerlendirmeler yapılmıştır?
11. HABAŞ Aliağa tesislerinde son beş yılda Bakanlığınız tarafından kaç iş sağlığı ve güvenliği denetimi gerçekleştirilmiştir? Bu denetimlerde hangi eksiklikler tespit edilmiş, hangi idari yaptırımlar uygulanmış ve eksikliklerin giderilmesi için hangi işlemler yapılmıştır?
12. Tesisin doğal gaz ve oksijen hatlarına ilişkin acil kesme sistemleri, gaz algılama ve alarm donanımları, yangın söndürme sistemleri ve acil tahliye prosedürleri son olarak ne zaman denetlenmiştir? Bu sistemlerin olay sırasında çalışıp çalışmadığı belirlenmiş midir?

AM.

13. Tesisin ilk kurulumundan itibaren tavan vinci ve taşıyıcı sistemlerinde gerçekleştirilen yapısal değişiklikler, tadilatlar ve kapasite artırımları Bakanlığınızın incelemesine konu edilmiş midir? Bu değişikliklerin onaylı projelere ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygunluğu araştırılmış mıdır?
14. HABAŞ'ın ve alt işverenlerinin iş sağlığı ve güvenliği kayıtlarında geçmiş yıllarda meydana gelen ölümlü ve yaralanmalı kazalar nelerdir? Bu kazaların tekrarını önlemek amacıyla hangi tedbirler alınmıştır?
15. Söz konusu facianın ardından HABAŞ'ın Aliağa'daki diğer üretim ve bakım bölümlerinde benzer risklerin bulunup bulunmadığına yönelik kapsamlı bir denetim yapılacak mıdır? Özellikle vinç sistemleri ile doğal gaz, oksijen ve diğer yanıcı veya tehlikeli gaz hatlarının birbirleriyle etkileşiminden kaynaklanan riskler tüm tesis genelinde incelenecek midir?
16. İnceleme ve soruşturma sonucunda işveren, alt işveren, bakım yüklenicisi, teknik kontrol kuruluşları veya ilgili sorumlular bakımından tespit edilen idari, hukuki ve cezai sorumluluklar kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?